

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

6
—
1909

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ÉDITIONS
ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★ BAS. N. GRÉGORIADÈS

ΔΥΟ ΡΗΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΉΕΡΙ ΜΑΖΕΠΠΑ

Κατωτέρω ἔκδιδω δύο περὶ Μαζέππα ρητορικὰ προγυμνάσματα, περιλαμβανόμενα ἐν τῷ ὑπὸ ἀριθ. 567 κώδικι τῆς ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει εὐαγγοῦς μονῆς τοῦ Ἀγίου· Παντελεήμονος, γεγραμμένω τὸν δέκατον ὅγδοον αἰῶνα.

Ἄλλοτε ἔσχον τὴν εὔκαιρίαν νὰ καταδεῖξω τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τοῦ Μαζέππα παρὰ τοῖς τουρκοκρατουμένοις Ἑλλησι¹. Καὶ τὸ μὲν ἐρωτικὸν αὐτοῦ ἐπεισόδιον μετὰ τῆς συζύγου τοῦ Πολωνοῦ εὐπατρίδου Φαλιβόσκη ἐγέννησε ποίημα ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ ὑπὸ ἡμιλογίου στιχουργοῦ γραφὲν καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Legrand. Ἡ δὲ ἐκδίκησις τοῦ ἀπατηθέντος συζύγου, προσδέσαντος τὸν Μαζέππαν δλόγυμνον ἐπὶ τοῦ ἴδιου ἱππου καὶ ἐλπίσαντος διτὶ οὗτος ἥθελε κατασπαραχθῆ ὑπὸ αὐτοῦ, παρασύροντος τὸν ἀναβάτην, ἤγαγεν εἰς τὰς εἰκόνας ἔκείνας τῶν παλαιοτέρων χρόνων, αἴτινες καὶ σήμερον ἀκόμη εὑρίσκονται ἐνίστε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνηρτημέναι ἐν ἀποκέντροις καφενείοις ἢ ἀφιλοχάλοις ἐπαρχιακοῖς κουρείοις.

Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ κινδύνου ἔκείνου διεσώθη, ὡς γνωστὸν, ὁ Μαζέππας, τοῦ ἱππου, δετὶς κατήγετο ἀπὸ τῆς Ούκραινης, παρασύραντος αὐτὸν ἔξηντλημένον μὲν, ἀλλὰ ζῶντα εἰς τὴν χώραν ἔκείνην, δπου διασωθεὶς καὶ περιθαλφθεὶς ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν ηὔξηθη ταχέως μέγας διὰ τῆς φώμης αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνδρείας.

Καὶ πρῶτον μὲν ἔγεινε βοηθὸς τοῦ χατμάνου, ἦτοι ἀρχιστρατήγου, Τιβᾶν Σαμουήλοβιτς, εἰτα δὲ τῷ 1687 προύχθη αὐτὸς εἰς χάτμανον. Οσημέραι δὲ ἐνισχυόμενος ἐν Ούκραινῃ,

¹ Ο Μαζέππας παρὰ τοῖς νέοις Ἑλλησιν ἐν ταῖς ἡμεῖς Μικταῖς σελίσι σ. 567 κ.τ.

ἀνηγορεύθη τῷ 1693 ὑπὸ τοῦ τσάρου Πέτρου τοῦ μεγάλου ἄγεμῶν τῆς χώρας. Ἄλλὰ μετά τινας ἐτη ἐπειράθη νάποστατήσῃ ἀπὸ τοῦ Ισχυροῦ αὐτοκράτορος τῆς 'Ρωσίας' βοηθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀντιπάλου, τοῦ τσάρου, τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου ΙΒ', ἡθέλησε νὰ ἐνώσῃ τὴν Ούχραινην μετά τῆς Πολωνίας. Ἄλλὰ τὰ βισσοδομεύμενα ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸν Πέτρον. Οὗτος δὲ τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὰ καταγγελλόμενα, ἀπ' ἐναντίας δ' ἀπέστειλε τοὺς καταδότας πρὸς αὐτὸν τὸν Μαζέππαν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς. Ἄλλ' ἐπειταὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐπεισθῇ ὁ τσάρος περὶ τῆς παρασκευαζομένης προδοσίας ὑπὸ τὸν Μαζέππαν, εἰ καὶ οὗτος δολίως συνεκάλυπτεν αὐτὴν καὶ ἐπερράτο νὰ διαβουκολήσῃ τὸν Πέτρον. Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἥδυνήθη νὰ μείνῃ ἀδιάφορος. Ἡρχισεν ή καταδίωξις τοῦ προδότου· ἡ Ισχυρὰ αὐτοῦ ἀκρόπολις, τὸ Βατουρίν, ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μετζικώφ, καὶ ὁ Μαζέππας ἡναγκάσθη ναύτομολήσῃ φανερῶς πρὸς τὸν ἥδη ἐν τῇ Ούχραινῃ στρατευόμενον Κάρολον ΙΒ'. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἥττάτο μετὰ τοῦ Καρόλου, τελευτῶντος τοῦ 'Ιουνίου 1709, ἐν τῇ Πουλτάβᾳ, καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀπέθνησε φυγάς, ὑπὸ δηλητηρίου, καθ' ἀ ἐπιστεύθη.

Τὰ ιστορικὰ ταῦτα γεγονότα δὲν ἤσαν βεβαίως ἀγνωστα εἰς τὸν γράψαντα τὰς δύο προκειμένας μελέτας, ὃν δὲν γινώσκομεν ἀτυχῶς. Ἄλλ' ἐν αὐταῖς δὲν ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν ιστορικὴν ἀλήθειαν. Διὸ παριστάνει τὸν Μαζέππαν συλληφθέντα καὶ ἀπολογούμενον πρὸ τῶν συμβούλων τοῦ τσάρου, παρ' ὧν οὗτος ἀπῆτει τὸν θάνατον τοῦ ὑποδίκου.

'Ο σκοπὸς τοῦ συγγραφέως εἶναι ἀπλῶς φητορικός' θέλει νὰ ἐπιδείξῃ τὴν τέχνην αὐτοῦ Ισηγὴν ἐν τῇ κατηγορίᾳ καὶ τῇ ἀπολογίᾳ. Εἶναι δψίγονος διὰ πολλῶν αἰώνων διάδοχος τοῦ Διβανίου καὶ τοῦ Χορικίου. 'Ο Μαζέππας εἶνε παρ' αὐτῷ τὸ θέμα προγυμνασμάτων, ἐν οἷς τὸ κύριον δὲν εἶναι ἡ μετάδοσις ιστο-

ρικῶν γνώσεων, ἀλλ' ή ἐπίδειξις φητορικῆς τέχνης. Μή λησμονῶμεν, δτι μικρὸν ἀπέχομεν τῶν χρόνων, καὶ οὓς εἶχεν ἡδη ἐκδοθῆ η Ἀριτορικὴ τοῦ Φραγκίσκου Σκούφου (1681), καὶ ίσως εὑρισκόμεθα περὶ αὐτὰς τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ὁ Θεόφιλος Κορυδαλλεὺς ἔξεδιδε τὰ Προγυμνάσματα τοῦ Ἀφθονίου καὶ τὴν περὶ φητορικῆς ἐκθέσεως πραγματείαν.

Ὕπὸ τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐκείνου φητορικοῦ πνεύματος τῶν χρόνων διαπνεομένος δὲ ἄγνωστος φητοροδιδάσκαλος τοῦ ἀγιορείτικοῦ κώδικος ἔλαβεν ὑπόθεσιν τὸν Μαζέππαν ἀντὶ νὰ λάβῃ οἰονδήποτε ἄλλον ἀποστάτην, οἰονδήποτε ἄλλον ὑπόδικον. Ἀλλὰ προετίμησεν δικιας τὸν ἀντάρτην τῆς Οὐκραίνης, ἅτε δινάμενος νὰ παραστήσῃ ἐν μὲν τῇ κατηγορίᾳ αὐτοῦ τὸν ἀποστάτην καὶ κακοποιὸν, ἐν δὲ τῇ ἀπολογίᾳ τὸν ἥρωα καὶ ἐλευθερωτὴν καὶ φιλοδοξῶν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ιδίαν τέχνην ἐν τῇ παραστάσει τοῦ ἱττονος λόγου ὡς κρείττονος. Ἀλλὰ, καίπερ ταῦτα ίσως τὸ κατ' ἀρχὰς προτιθέμενος, παρέστησε μᾶλλον ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τὸν Μαζέππαν μεταχειριζόμενον ἀπαντά τὰ ἐπιχειρήματα τῆς πειθοῦς καὶ τῆς σοφιστείας, δπως κινήσῃ τὸν ἔλεον τοῦ νικητοῦ.

Καθ' δικου δὲ φητέον περὶ τῶν δύο Μελετῶν, δτι εἶνε γεγραμμέναι μετὰ χάριτος ἀμα καὶ γλαφυρίας καὶ δτι δὲ γράφας ἦτο ἐντεθραμμένος μᾶλλον εἰς τὸν ἀρχαῖον Ἐλληνα λόγον ἢ εἰς τὰ λογοτεχνήματα τῶν μέσων χρόνων.

Μελέτη.

Τίνας ἀν εἶποι λόγους ὁ φιλόχριστος θεοστεφῆς τε καὶ νικητῆς ἀει βασιλεὺς Πέτρος Ἀλεξιοβίτζης πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀποστάτην Μαζέπαν ικετεύοντα μὴ θανατωθῆναι, ἀλλὰ συγγνώμην τυχεῖν ἰφ' οἰς ἐπραξεῖς.

Τὰ μὲν ἀπὸ τῆς ἀνταρσίας κακὰ, ὃ περιβλέπτοι καὶ συνετώτατοι ἀνδρες καὶ τῆς ἴμης ούνεδροι καὶ πρόσδουλοι βασιλεῖσας, καὶ τὸ πάντα τῶν ἐν ἀγθρώποις διειδῶν ταύτην εἶναι χαλεπωτάτην ὅμεις ἀφ'

Ιαυτῶν Ικανοὶ εἶητο: ἀν συνιδεῖν ἐξ ἄλλης τοι ἡ ἵσχηκατε ἐμπειρίας, οὐχ ἦκιστα δὲ καὶ τῆς ἡδὸς δι' ἔργων ἐπειράθητε, εἰς μέγαν κίνδυνον ἐλθόντες παρὰ τοῦ καταράτου τουτοῦ Μαζέπα, τοῦ μέγιστα μὲν παρὰ τῆς κρατίστης μου βασιλείας ἐλεγθέντος, εἰς τιμὴν τε ἀξίας ὑπερχειρενηντος ἀναγθέντος, ἀπιστα δὲ καὶ ἀδόκητα κατ' αὐτῆς ἀσκευαρήσαντος. Οἱδιτε γάρ, ὡς τῆς ἡμῶν βασιλείας, τούτῳ ὡς δούλῳ πιστῷ κατά τῶν αὐτῆς πολεμίων Σφαικῶν χρωμένης, οἷα καὶ ὅσα δεινὰ ὁ ἄγνωμαν καὶ ἀσεβῆς, τὸν προδότην Ἰούδαν μιμησάμενος, τῷ αὐτῆς ὑπηκόῳ προσέτριψεν, ἴταραξε δὲ καὶ τὸ ἐμόν κράτος οὐ μικρού. Πολλὰ γάρ δύναται βλάψαι ὁ οἰκοθεν ἐγθρός φίλιαν ὑποκρινόμενος καὶ τῶν βασιλικῶν || μυστηρίων κοινωνῶν. Καὶ γάρ ἔκεινα φ. 150⁶ πάντα ἡ τοὺς πολεμίους ἀνάγκη λανθάνειν ἔχορα ἔκεινοις ποιῶν, εἰς κίνδυνον μέγαν περιάγει τὰ πράγματα, ξατε δὲ καὶ βασιλείας δῆλης εἰς τέλειον ὄλεθρον· ὡς καὶ ἐφ' ἡμῖν μικροῦ δεῖν ξυνεβη ἐξ ἐπιβούλης τοῦδε τοῦ δυσανύμου ἀλάστορος, εἰ μὴ τὸ θεῖον ἡμῶν τὸ ἐφείσατο ἐλέφις ἀπείρῳ τῷ πρός ἡμᾶς.

"Ἴστε γάρ, ὃ φίλοι, ὡς μεγάλη ροπὴ τὰ βεβουλευμένα λανθάνειν, καὶ τὸ αὐτὸ ψήφισμα κρυθὲν μὲν κέρδος τοῖς ἐψηφισμένοις, πρὸ δὲ τῶν ἔργων κηρυχθὲν μάταιον τὰ δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς βουλευομένους ιθλαφεν, ὥστε τό γ' ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀλιτηρίῳ ἀπαξάπαντες ἄρδην 20 ἀπολώλαμεν. Εἰ δὲ τῷ τοῦ κρείττονος πανοθενεστάτῃ δυνάμει σειώσμεθα, τῶν πολεμίων τε καὶ ἐπιβούλων κρατήσαντες, τοῦτο οὐδὲν πρός αὐτὸν, οὔτε μὴν τῶν ἀλγεινῶν βασάνων καὶ θανάτου τοῦ οἰκτροτάτου τουτοῦ ἔνεκα ἀπαλλαγσίην. Οὐ γάρ ὅσιον τὸν πολλῶν θανάτων καὶ πολεων κατασκαφῆς καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ παντοῖας ἄλλης προνομῆς αἰτιον καταστάντα ἀτιμώρητον σοβεῖν διὰ στενωπῶν καὶ εἰς πληθούσας ἀγορὰς ἐμβάλλειν καὶ πάντων ἡμῶν τῇ διανοίᾳ καταγελάνως δῆθεν μὴ αἰσθανομένων ὑπ' ἀγροικίας τῶν ὧν καθ' ἡμῶν ὁ γενναῖος ἐνεανιεύσατο καὶ τὸ ἡλιακὸν σύλας || ἀλιτροῖς φ. 151. ὅμμασι κατοπτεύειν τὸν μυρίων θανάτων ἀντάξιον. Ταῦτα οὖν πάντα, 30 φημί, ὡμῶν ἀχριβῶν εἰδότων οὐ μακρῶν λόγων δεήσομαι πρός οὐδᾶς εἰς Ἐλεγχον τῆς τούτου ἀπαραμίλλου κακίας καὶ δικαιόν τε καὶ κοινὴ λυσιτέλεια τοῦτον τεθνάναι μετὰ πολλᾶς βασάνους.

1. ἐμπορίας 2. τῆς ἡς 18. κοιβέν 21. ἀπωλώλαμεν 24. τούτου οὐ τῶν 26. ἀτιμώτερον ἐν δὲ τῇ φῃ ἀτιμώρητον

'Αλλ' ίνα μὴ δόξωμεν αὐτῷ τε τῷ θεολάτῳ καὶ ἄλλοις τισ τοῖς μὴ τὰ κατ' αὐτὸν ἀκηκόσιαν οἰα παρηνόμησε καθ' ὑμῶν ἀναιτίως, ἀναιδῆς τῷ προσώπῳ καὶ ἀπαρακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, μόνῃ τῇ ἐμφύτῳ κακίᾳ διδασκάλῳ καὶ ὁδηγῷ χρώμενος, θυμῷ χαριζόμενος ὡμῶς κινηθῆναι ἐπ' αὐτῷ, ὅλιγα τινὰ πειρασόμεθα πρὸς αὐτὸν διελθεῖν μετὰ τῆς δυνατῆς καὶ φίλης ὑμέν βραχυλογίας. Τρέψω οὖν τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν, τοιαῦτα πυνθανόμενος, ὃν ἔδει μηδενὸς λόγου παρ' ὑμῶν ἢ ὄφεως τῆς ὑμετέρας τυχόντα διαχειρισθῆναι. Τί; γὰρ ἀνθρώπων μεμιστένων ἢ ὄρωμένων ἢ λεγόντων ἀνάσχοιτο; Πλὴν μέντοι καὶ 10 τούτου μὴ ἀπαξιούσθω, μέτρια ὑμῶν φρονούντων.

Εἶπε οὖτε, ὡς ἔξωλέστατε, τίνων ἀξιοῖς παρὰ τῆς ὑμετέρας βασιλείας λαχεῖν; Ἐλέους καὶ ἀεικέος πότμου ἀπαλλαγῆς; Καὶ πῶς οὐκ ἥδεσθης τοιάδε ὑμᾶς ἀξιῶν; Μέγα δὲ τοις χακόν ἡ ἀναιδεια καὶ δεινὸν 15 η πονηρία, ἀναισθητον || ἡ εὐήθεια, δυσμεταχειρίστον ἡ σκαιότης, οὐτ' εὐπραξίαις δυσαπουμένη, οὔτε μὴν δυσκληρίαις νουθετουμένη, ἀλλ' ἀπαξ τοῦ εὐ φρονεῖν ἀποβούκοληθεῖσα, μυρίοις δοσοῖς φέρεται ἀτοπήμασι, δικην ἐτερογνάθου καὶ ἀδαμάστου ἵππου τὸν ἡνίοχον ἀποβαλόντος κατὰ βαράθρων ὀθουμένη, ἀκαμπτός τε τὸ σύνολον εὔεργεσίαις διαμένουσα. Διὸ καὶ τὰς πονηροτάτας φύσεις ἀμελλητὶ ἐκ μέσου ποιεῖσθαι ἐπάναγκες 20 ἐπ' εὐνομίᾳ τῶν πόλεων, ίνα μὴ τῆς παρ' αὐτῶν βροτολογοῦ λύμης καὶ λοιμώδους προστροπῆς καὶ πολιτεῖαι ἐπὶ πολὺ μεταλαμβάνωσι, τὰ μὲν πάσχουσαι, τὰ δὲ ποιοῦσαι ζῆλῳ τε καὶ μιμήσει τῶν μοχθηρῶν. Εὐδίδακτον γὰρ ἡ πονηρία καὶ πρὸς ἀνοσιουργίαν εύδοισθον, ἵπποι κατὰ τὸν μουσόληπτον Εύριπιδην τὴν μὲν κακίαν καὶ Ἰλαδόν*έστιν ἐλέσθαι· καὶ αὖθις ἐτερος τὸν κακοῖσιν δυμιλοῦντα δυοῖν θάτερον 25 ἡ μαθεῖν ἢ παθεῖν τι τῶν αἰσχρῶν ἀνάγκη, ως καὶ τὸ Χωλῷ συνῶν ὑποσκάζειν μαθήσῃ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο τείνει. Μυρία δὲ τούτων τὰ ὑποδείγματα πρεσβυγενῆ τε καὶ πρόσφατα, ἀπερ ἰκόντες παρατρέχομεν, τῇ σῇ ἀτιθάσῳ μοχθηρίᾳ ἀρκούμενοι. Σὺ γὰρ μόνος ὁ κακῶς τε καὶ ἱκ κακῶν φύς τε καὶ παιδευθεὶς καὶ ἐξ αὐτῶν ως εἰ-

1. δόξω μὲν 19-20. ἐπευνομίᾳ 21. μεταλαμβάνωσι 23-24. τοῦ μουσόληπτον 24. Εύριπιδην. Ἐφαλμένως ὁ συγγραφὺς ἀναρίστει τὸν Εύριπιδην. Τὸ χωρίον εἶναι τοῦ Ἡσιόδου Ἐργ. x. Ἡμέρ. 287: τὴν μὲν τοις κακότητα καὶ Ἰλαδόν ἔστιν ἐλέσθαι ἐλέσθαι 25. ἐτερος 27. μαθήσει 28. πρεσβυγενῆ 29. ἀτιθάσῳ

πεῖν σπαργάνων τῇ κακίᾳ τρεφόμενος ἐπὶ πολλῶν βλάβῃ παντοῖα κακὰ καὶ ποικίλας ἔυμφοράς || εἰς τὴν κοινὴν φύσιν παρηνόμησας, φ. 152^a ἀξίως τοῦ ἀσήμου σου γένους καὶ ἀγωγῆς τῆς παραπλησίας πολιτευ- σάμενος. Οὐ γάρ σὺ τῶν εὐπατριδῶν καὶ ἀρετὴν μετιόντων. Ἐω 5 λέγειν μαχλοσύνας τὰς σὰς καὶ ἀκολασίας τὰς πλείστας, ἀς ἐκ νέου μέχρι σοῦ γῆρας τούτου τοῦ καταπτύστου ἀναφανδὸν, ὃ κυνῶπα, ποιεῖν οὐκ ἐπαύσω, ἵνα μὴ στόμα καὶ ἀέρα ρύπανωμεν τῇ τούτων μακρῷ ἀργυρίσει, ἀτε δὴ τῆς Αὔγειου κόπρου πολὺ πλέον δυζωδέ- στέρον ἀποζούσαις, κρηνῶν τε καὶ ποταμῶν καύτῶν τῶν ὥκεανείων 10 ρεῖθρων εἰς καθαρισμὸν οὐκ ἔξαρκούντων.

Ταυτὶ τοίνυν πάντα εἰς βιθὸν λήθης παραπέμψαντες, ἐνός γε καὶ μόνου ἐπιμνησθώμεν εἰς ἐλεγχον τῆς σῆς θηριογνωμίας καὶ ἀμειλίκτου φύσεως. |Σὺ τοιγαροῦν, ὃ ἐπάρατε, τοίος καὶ τηλικοῦτος τὴν κακίαν διατελῶν ἡμᾶς τε καὶ πάντας σχεδὸν λέληθας, δορὰν προβάτου ἀμ- πεχόμενος, λύκος αἴμοβόρος διατελῶν, καὶ ἀλωπεκῆν περιεβάλλου, 15 μονιός ἄγριος τὴν γνώμην τελέθων. Είτε, τὰ ἐν μέσῳ παρεῖς, παρὰ τῆς ἡμετέρας βασιλικῆς κηδεμονίας πολλῶν καὶ μεγίστων ἀγαθῶν καὶ τιμῶν ἀξιωθεῖς, ὑστάτον καὶ εἰς ἀρχὴν ὑπερφέρουσαν καὶ ἀκρο- τάτην || ἀνηγορεύθης, μονονοῦ ὡς βασιλεὺς προξυνούμενος, στρατ- φ. 152^b πῶν τε καὶ στρατοῦ ἀξιολόγου κύριος καταστάς, στρατοπεδαρχίας τε 20 γανύμενος πολλάκις καὶ πρῶτος σχεδὸν μετ' ἡμὶ γνωριζόμενος, ὡςτ' ἔγειν τε καὶ φέρειν κατὰ γνώμην τὰ πάντα καὶ ὡς σοι βουλητὸν ἐπιτελεῖσθαι, καὶ, τὸ δὴ μέγιστον, πατὴρ παρὰ τοῦ ἐμοῦ κράτους προσαγορευόμενος. τῆς πρὸς σέ μου εὐνοίας καὶ εὐεργετικῆς διαθέσεως σήματα διὰ τούτου τε καὶ ἑτέρων φιλοτιμιῶν ἐνδεικνύοντος. Καὶ οὐκ 25 ἀν τούτων γε ἔξαρνος γένοιο, ἡλίου τρανότερον διαλαμπόντων καὶ μονονοῦ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν φωνὴν ἀφίέντων. 'Αλλ' ὃ μηγα- νορράφε κακῶν καὶ κακοῖς δόλοισι κεκασμένες, κερδαλεόφρον, τούτων ἀπάντων ἀλογήσας, καὶ παρ' οὐδὲν θέμενος, πολλῇ φύμῃ καθ' ἡμῶν ἐκενήθης, ζημίας μὲν τὰς ἡμετέρας εὐποιίας ἀμειβῶν, ὠμότητι δὲ τὸ 30 φιλάνθρωπον, καὶ ταῦτα προφάσεως εὐπροξώπου οὐδ' ἡξτινοσοῦν ἐπει- λημμένος, ἀλλὰ ψιλῇ τῇ ἴνδομυχούσῃ εὐηθείᾳ φερόμενος, ἦτινι τὰ

7. ὄυπαίνω μὲν 9. καὶ ἐκ τοῦ καὶ τῶν ὥκεανείων 12. ἐπιμυη- σθῶμέν 17. βασιλικῆς ἐν τῇ φρ., ἐν δὲ τῷ κειμένῳ βασιλεῖας 24. εὐερ- γητικῆς 26. τρανότερον 28. κερδαλεόφρον 31. οὐδιηστινοσοῦν

πρῶτα χρύφα καὶ ἐν γωνίᾳ ὑπούλως ἔχρω, ἐπὶ τῇ ἐμῇ μοναργίᾳ καὶ τῷ
ἡμετέρῳ εὐσεβεῖ καὶ πολιαρίθμῳ στρατῷ δόλια φρονῶν, τοῖς δὲ ἡμῖν
ἀντικάλοις τὰ παραπλήσια δισκοσύμενος καὶ τῶν βασιλικῶν ὄργιων

φ. 153e ἔκείνοις μεταδιδοὺς, Βουλεύων τε καὶ προ||τρέπων αὐτοὺς, γῆς τῆς

5 ήμετέρας ἐπιβάντας καὶ πολὺ μέρος αὐτῆς μετὰ πλείστης δυση λείας

καὶ ἀναριθμήτων φόνων καὶ ἀμυθήτου ἀνδραποδισμοῦ ἐπιδραμόντας,

μεθ' ὅπλων τοῖς ἡμετέροις στρατοπέδοις προχωρεῖν καὶ ἀφειδῶς κτεί-

νεῖν, παρεγγυώμενος αὐτοῖς εἰς ἀποστασιαν τὸ πλεῖον τοῦ ὑπηκόου

ἀνεγείραται, σύμμαχός τε ἔκείνοις καὶ πάσοις κακίας ποδηγέτης ἀναρα-

10 γῆναι, σιτία τε καὶ παντοίαν ἄλλην τοῦ πολέμου ἀποσκευὴν αὐτοῖς

μυηστευούμενος προΐκα μετὰ πολλῆς δαψιλείας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν

ὑστερὸν ἐγεγόνει· τὴν ἀρχὴν δὲ, ἥντικα καὶ κατὰ τῶν πολεμίων παρὰ

τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος ἐπετράπης ἐκστρατεύσαι κάκείνους λυ-

μαίνεσθαις πολεμικαῖς ἐμπειρίαις καὶ στρατηγικαῖς παρατάξεσι, τὰ

15 μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ, τὰ δὲ λόχους ἐγκαθιστῶν καὶ πῆ μὲν ἀκροβολι-

σμοῖς, πῆ δὲ ἀγχιμαχίαις, οἷα καὶ ὅπως οἱ καιροὶ καὶ τὰ πράγματα

ὑπαγορεύοισι σοι, αὐτός, μετὰ πολλῆς χειρὸς τὴν ἵξοδον ποιήσας,

καιρὸν δὲ ἐπόθεις οἰηθεὶς εὐρηκέναι, ποίων κακῶν καὶ ἀτυχημάτων

τοῖς μετὰ σοῦ ἐκστρατεύσασιν ἀθλίοις παραίτιος οὐ κατίστη, τοῦτο

20 μὲν λιμῷ, τοῦτο δὲ μελλήσει, ἄλλοτε δὲ προδοσίᾳ αὐτοὺς διαφθείρων.

ῶςτε, πολλῶν μυριάδων οὐσῶν ἐν ἀλλοδαπῷ καὶ μέσῳ τῶν πολεμίων.

φ. 153e οὐδὲ τὸ πολλοστὸν || ἐπανελληλυθέναι; Ὁρῶν γὰρ αὐτοὺς ὄργωντας

καὶ εἰς μάχην σφαδάζοντας, λέουσι μεγαθύμοις παραπλησίως, καὶ τὸ

ἔκείνων ἀνδρεῖον καὶ ἐν πολεμικοῖς ἀγῶσι δόκιμον καὶ ἐησοκημένον,

25 ἀνεῖργες αὐτοὺς κακομηχάνως, κατ' ὄλιγον δὲ τοῖς δυσμενεῖσι παρα-

διδούς καὶ πάνυ βραχὺς πολλοῖς ἐπιπέμπων καύτοις αὖ καθεύδουσι

τυχὸν ἢ ἀνακειμένοις ἀτερ (;) τὸ μὴ προσδοκᾶν πολέμιον τι, τοὺς ὑπε-

ναγτίους αὐτοῖς ἐπῆγες ἐνόπλους τε καὶ ἐμπαρασκέύους· ἀνθ' ὧν καὶ

πλείστων ἡρώων ἡμετέρων ἰφθίμους ψυχὰς "Αἰδί προτείφας, τοιάδε

ρρεδιουργῶν. Ἀλλὰ τίς τῶν κομφῶν ῥητόρων καὶ περὶ λόγους δεινῶν

ἀξίως ἐφίκοιτο τῶν σῶν ἀσεβημάτων; "Αλικ μέντοι καὶ τούτων,

ἀτινα οὐκ ὄλιγοι τῆς ἐμῆς βασιλείας πιστοὶ θεράποντες καὶ ἐχεφρο-

2. πολιαρίθμῳ 5. ἐπιβάντες μεταπλείστης δύσπε προστεθειμένον ἐν
τῇ φρ. 6. ἐπιδραμόντες 9-10. ἀναφανῆναι 13. κάκείνους 27. το
γραπτέον τοῦ; προσδοκῶν 29. ἡρώων Ἰλιάδος Α, 3 προδιατάς

νες ἄνδρες καὶ ἄριστοι τὰ πολεμικὰ καὶ τῶν πολιτικῶν οὐκ ἀδόκιμοι, αὐτοφει ὄρῶντες καὶ τὴν σὴν εὐήθειαν καὶ ἀγνωμοσύνην κακίζοντες ἡσχαλλον, ἀπεδυςπέτουν, ἐν δεινῷ ἐποιοῦντο τὴν συμφορὰν, ἥλγουν περὶ τῶν παρόντων, ἐδεδίεσαν περὶ τῶν μελλόντων, τί δρᾶσαι ἀμηχανοῦντες, βασιλικαῖς ἀκοαῖς ἐκπιστα ποιῆσαι οὐκ ἔθερρουν, τὸ ἐμὸν πρὸς σὲ εὑναιν, μιαρώτατε, ὑφορώμενοι. Οἱ δὲ τὸ μέγαθος τῶν ἀτοπημάτων οου οὐκ ἐνεγκόντες καὶ τοῦ ἐπηρημένου || χινδύνου καλῶς φ. 154° ἐν περιγοις γενόμενοι καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ λυσιτελοῦντος ἱευτῶν ἀφειδηπαντες, ἐτόλμησαν τῇ ἐμῇ δῆλον ποιῆσασθαι βασιλείφ, ὡς τὰ τῶν πολεμίων φρονεῖς καὶ ὡς μετ' οὐ πολὺ συχνῶν καὶ μεγίστων κακῶν παραίτιος γενήσῃ^o ὅθεν, πρὶν ἦ φθάσαι ταῦτα γενέσθαι, δεῖν ἡμᾶς, τῶν κατιρῶν προτερήσαντας παραλῦσαι σε τῆς ἀρχῆς καὶ δεσμωτηρίῳ καθεῖρξαι, ἐς τὸ ἀκριβεῖς μετὰ πολλῆς διαγνώμεν βασάνου, κῆν ποτε αὐτοὶ Ἐλεγχθῶσι κατὰ οοῦ ψευδόμενοι, ἐφασκον παντοίας πονάς ὑφίστασθαι. Καὶ ταυτὶ μὲν οἱ ἀγαθοὶ ἔκεινοι καὶ φιλόκαλοι ἀνδρες Ἐλεγον ἀληθίζοντες. Ἔγωγε δὲ τέως οὐκ εἶχον παισθῆναι, ἀναπόλῶν τὰς περὶ σέ μου εὔεργεσίας καὶ μεγίστας φιλοτιμίας καὶ δωράς καὶ τὸ σὸν γῆρας αἰδούμενος, καὶ μάλιστα οὐδὲ ἐλπίζων τοιαύτας μοχθηροτάτας φύσεις τὸ ἀνθρώπινον τρέφειν φῦλον. Ἀμέλει τοι καὶ διαβολὴν τὸ πρᾶγμα οἰηθεὶς ἦ καὶ τῷ καιρῷ χαριζόμενος μακροθύμως, τοὺς μὲν αὐτὸς ἐγὼ ἡμυνάμην, τοὺς δὲ ἀπέσταλκά σοι ὅπως ἂν βούλοιο αὐτοῖς χρήσασθαι οὖς καὶ ἀνυπερθέτως διεχειρίσω, τὸν παρ' αὐτῶν Ἐλεγχον δεδιώς. Τί τὸ ἐντεῦθεν; Ἄρα τὴν πονηράν σου ρύσιν καὶ μοχθηρὰν προσάρεσιν εἰς τὸ κρείττον μετετρέψω; Ἄρα τὴν κακίαν ἀπομαθεῖν ἴμελέτησας; τάχα || σύμφροντεν ἐδιδάχθης καὶ φ. 154° καθήκοντα περὶ ἡμῶν τῶν εὔεργετῶν σου φρονεῖν ἰδοκίμασας, εἰς μετάμελον ἐθῶν τῶν κακῶν σοι πραγχέντων; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Φύσιν πονηράν καὶ γνώμην σκαίαν μεταβαλεῖν οὐ ρέδιον, καὶ μάλιστα συγγηράσσασαν. Αὐτοκράτωρ γάρ οὖσα ἦ μοχθηρία πρὸς τὴν ἀπόνοιαν ἡγειρεν. Ὁθεν μικρὰ τὰ πρότερον ὑποτοκάσαι, μείζονα καὶ πολλῷ χειρῷ ἐνεθυμήθης αὐτουργῆσαι, καὶ, βασικάνοις ὄφθαλμοῖς τὴν εὔτυχίαν τῆς ἡμῆς βασιλείας ἴδων, τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς ἐπόθεις θεά-

3. ήσχαλον 4. ἐδεδίεσαν δρᾶσαι 11. φθᾶσαι 12. προτερήσαντας παραλῦσαι 13. μεταπολλῆς διαγνώμεν 14. Ἐλεγχθῶσι 22. αὐτῶν 25. ἐμελετήσω 32. ἀπόλιαν

οασθαι, καὶ πολλῷ πλίον τῇ αὐτῇ ἐπιδόσει ἡνὶ ἦ γαίρων καὶ ἐνηδόμενος τοῖς οἷς εἰγές σύγαθοῖς παρ' αὐτῇς ἀπολαύσας· διὸ καὶ πάντα κάλων, τὸ τοῦ λόγου, κινήσας, ἀνατρέψαι ταῦτην καὶ εἰς ἰσχατὸν περιστῆσαι κινδυνον ἐμπχανήσω. Τούτου γὰρ ἔνεκα καὶ πολεμίους ἡνάγκασας ἀπειλήσιν καὶ γῆς τῆς ἡμετέρας καταδραμένη, πολλαῖς ἀπαγγελίαις αὐτοὺς θαρρυνας οἵσι σικυτὸν συνῆψας, καὶ σφοδρότερον καθ' ἡμῶν ἐπνευσας· θέτε τῶν ἡμετέρων οὐκ ἀδαής.

Διὰ σὲ, ὁ ἀσεβέστατε, πόλεις ἵρειπιοι ἐγένοντο, κῶμαι ἀνεσκάφησαν, ἀγοραὶ μυρίανδροι ἀπετεφρώθησαν· ἀνδραποδισμοὶ διὰ σὲ πολ-

10 λοι, φόνοι παμπληθεῖς ἀνδρῶν, γυναικῶν, παιδῶν, νεογνῶν, ἀστεων φ. 155* ἑρημώσεις. Φυλέτας κατὰ ξυμφυλετῶν || καὶ αὐθιγενεῖς κατὰ πατριω-

τῶν καὶ συγγενεῖς κατὰ ὄμογγιων τὰ ξίφη κινεῖν σὺ, δολομῆτα, παρ-

εικεύασσας. Αὐτός με καὶ τὰς ἡμάς χειρας χρᾶναι αἴματι Χριστιανῶν τῶν διὰ σὲ ἀποστάντων ἀκοντα ἡνάγκασας. Οὐκ ἦν ἀλλως τὸ κακὸν

16 λωφῆσαι εἰ μὴ διὰ φασγάνων καὶ πυρός, διὰ τὴν τῶν πλειόνων σω-

τηρίαν καὶ τῆς βασιλείας ἀσφάλειαν, ὃν τὸ κρίμα ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τὴν σὴν κακὴν κεφαλήν. Πόσων δραμάτων ταῦτα ίστοριαι; Τίνες ἀρκέ-

σουσι τραγῳδίαι τῷ πάθει; Πόσαι σκηναί; Βάρβαρος μῦθος ἦν τὰ

Κυκλώπων, τῶν ποιητῶν κόμπος τὰ Λαιστρυγόνων.

20 Διὰ ταῦτα χρὴ ἀτιμωρητὶ ἀπολῦσαι σε καὶ ἐν τοῖς ζῶσιν εἶναι;

"Ο πῶς οὐκ αἰσχύνῃ, πῶς οὐ συγκαλύπτῃ, καὶ γέρχ, ὡς ὄρῳ, παρ'

ἡμῶν ἀξιοῖς λαμβάνειν τῆς τοιαύτης ἔνεκα ἀνδραγαθίας; "Οντίμεστα

τοιούτους εὑεργετοῦντες. Τοῦτο ποιοῦντες, πλὴν τὸ ὑπήκοον ἀποστα-

τοῦν καὶ ἀφηνιάζον ἐν βραχεῖ ὄψόμεθα, περὶ τὸ ζῆν οὐ κινδυνεῦον,

25 οὕθ' ὅλως βασάνων γευόμενον. Τυμβογέρον, οὐ χρήσομέν σου διδασκά-

λου, οὐ τοῦ συμφέροντος βουλευτοῦ. Ταῦτα σαυτῷ καὶ τοῖς ἡμοῖς ἀντιπάλοις ὑποτίθου (;) Αἱ σαὶ βουλαὶ σέ τε καὶ τοὺς ἡμῶν πολεμίους

ἐν τῷδε κακοῦ περιήγαγον, καὶ εἰς δλεθρον ἀκριβῆ ὅνειδος αἰώνιον

φ. 155* ἐκληρώσω, ἀνούστατε, κίνησιν || κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ θεοῦ ἀπέ-

30 στης, τῆς ἀνω κληρουχίας ἐξέπεσες, δυσκλεῶς τὴν ψυχὴν ἀπορρήξεις.

Τὸ γῆράς σου ἀτιμον καὶ μετὰ θάνατον ζόφος ἡ κατοικία σου. Συνε-

στίους τοὺς δαιμονας κληρωθήσῃ ὡς ὄμοζηλος, τὸν Ιούδαν ὡς προδό-

της σύνεδρον, τοὺς τὸν δεσπότην Χριστὸν ἀποκτείναντας. Ιούδαιος

όμοροφίους, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς πολυπληθεῖς Χριστιανῶν ἀγέλας ἀποσφα-

14. χράναι 16. κρίμα 19. λαιστρυγώνων 22. ὄνειδος 31. γῆρας

γῆναι ἀξιος γέγονας. Τί σοι τὸ κέρδος τῆς ἀποστασίας ἐν τοιῷδε ἀκλήρῳ γηρατείῳ; Τίνος χρείαν εἶχε; Τί σοι ἐνέδει ἡμοὶ ὑπακούων καὶ τῆς ἡμῆς εὐνοίας ἀξιούμενος; Οὐκ ἡσθα περιθόξος; οὐ περιμάχητος; οὐκ ἐν ἔξουσίαις; ἐν τιμαῖς; ἐν προεδρίαις; οὐ πανταχοῦ περιλαλούμενος; οὐκ ἦν σοι χρυσός, ἄργυρος καὶ πᾶς τις ἄλλος χρηματισμὸς 5 καὶ πολυτέλετα, τάλαντα ἐπὶ ταλάντοις κείμενα; Τί σε ἡνάγκασσεν εἰς ἀνταραιάν ἀπιδεῖν; Ποῖαι ἑρινύες; ποῖοι ταρτάροις δαιμονες; ἢ ἡ δήπου ὑπερβάλλουσα κακία τοιαῦτα ἀσεβεῖν ἐδίδαξε καὶ τὸ παρ' ἄξιαν εὑτυχεῖν. Άι γὰρ ἀνάγωγοι καὶ πονηραὶ φύσεις, τιμῆς καὶ πλούτου ἀναξίως δράξαμεναι, οὐκ οἴδασιν ἡσυχίαν ἄγειν, οὔτε μὴν σωφρονεῖν, 10 οὐλλὰ πέρα τοῦ δέοντος ὑπεραρθεῖσαι, ὑβρίζουσιν, ἀτακτοῦσι, τοῖς εὔεργέταις ἐπιβουλεύονται, τοῖς τιμήσασιν ἐπεμβαίνουσιν, ἀκολασταῖνούσι, || καταφρονοῦσι, θεοῦ οὐκ ἐπιστρέφονται, θαυμάτου ἀμνημονοῦ- φ. 156· οιν, ἀνθρώποις ἀτίθασοι, πλουσίων συκοφάνται, πένησιν ἀσυμπαθεῖς, χηρῶν ὑβρισται, φθορεὶς παρθένων, ὄρφανῶν ἀρπαγες, ἀθεταν νοσοῦ- 15 σιν ὡς ἀχάριστα κτίσματα, πρόνοιαν ἀπαναίνονται, τῷ αὐτομάτῳ προσκυνοῦσι, τύχη δουλεύουσι, χοιρώδη διανύουσι βίον, μαχλοσύνης οὐκ ἀφίστανται, Ἀφροδίτην σιβάζονται, Διόνυσον ἀσπάζονται, Ἐρ- μῆν κλεπτίστατον θειάζουσιν.

'Αλλ' ὁ κακίας αὐτοφυὲς ἵνδαλμα, ὁ αὐτόχρημα πονηρία, διὰ 20 ταῦτά σε ζῆν ἔσσω, ὡς μὴ ὁ χρόνος ἐξίτηλα ποιήσῃ, ἵνα καὶ παρὰ βασιλέων δοξασθείην καὶ τιμῆς παρὰ πᾶσι τύχοιμι, περὶ σὲ φιλανθρω- πευόμενος; Ναι μὴν καὶ τὸ θεῖον εὐέλατον σχοίην συγχωρῶν τῷ προ- κεκρουκότι μοι ὡς δù ιεροδιδασκάλων ἀποφαίνη. Πόθεν ἡμῖν ὁ νέγλως θεολόγος καὶ τῶν θείων γραφῶν μύστης, ὁ νέος θεομογράφος καὶ τε- 25 ράστιος χρησμολόγος; 'Αλλ' οὐκ ἀπὸ τρίποδος χρυσηλάτου οἱ χρη- σμοὶ σου· λοξὰ προφοιβάζεις, μάντις εἰς κακῶν, ἔχθιστε· μῆθος ταυτὶ σοι πάντα καὶ οὐδὲν ὑγιές. Τούτοις θαρρεῖς τὸ ζῆν ὑποκλέψαι; τού- τοις τὰς ἡμάτις ὑποσκελίσαι φρένας; "Ηκιστα. Πίρας εἰλήφασιν οἱ αἱ φρενακισμοὶ. "Άλις τῶν σῶν || ἱροσχελιῶν· μὴ κλέπτε νόφη τοιόςπερ φ. 156· τῶν, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεις οὐδέ με πείσεις· οὐ γὰρ πώποτέ μοι τὸ 31 χρήγυσον εἰπας. Θανεῖν ἀνάγκη. Τῷ χρόνῳ τὰ καινὰ ἡκιστα ὑπὸ λή-

3. ἡς 7. ἐρυννοίες 9. ὡς γὰρ 12. ἀκολασθαίνουσι 14. ἀτίθα-
σοι 18. ἀσπάζονται 30. κλέπτε νόφη Ἰλιάδος Α 132 31. πώποτε
"Ιλιάδος Α" 106

θης ἀφανίζεται. Έὰν συμπαθὴς περὶ σὲ φάνειν καὶ θανάτου οἰκτρο-
τάτου ἀπαλλάξαιμι, οὐδεὶς ἂν νοῦν θέχων ἐπαινέσαιε με. Οὔτε γὰρ
αὐτὸς τὴν κακίαν ἀπομαθήσῃ, ἀλλ’ ἀεὶ πολέμια καθ’ ἡμῶν ἔσῃ τυ-
ρεύων καὶ βουλευόμενος, χάτερους ἐν τούτῳ παιδοτρίβῶν καὶ ἐπαλει-
5 φῶν, ἕκιστα δὲ παρὰ τε τῇ ἑμῇ βασιλείᾳ κάπι ἀλλων ἀρχῶν τοιοῦ-
τοι κατὰ σὲ ἐκλείψουσι ράβδιουργοῦντες καὶ τοῖς ἴδιοις δεσπόταις ἐπ-
ανιστάμενοι, ἔξων αὐτοῖς τῇ προσποιήτῳ μετανοίᾳ τὸ ζῆν θηράσσαι. Τὶ
δαι καὶ νόμοι ἐν ταῖς πολιτείαις ἐτέθησαν, η̄ οὐχ ἵνα οἱ μὲν καλοὶ τα-
10 κάγαθοι τιμῶνται, οἱ δὲ κακοὶ τιμωρίας ἀπολαύσωσι; Τὶ δαι καὶ τὸ
θεῖον τοῖς ἀμιτανοήτως ἀμαρτάνουσιν ἐπεξέρχεται; "Ισθι, ὡ ἀκριτό-
μυθε, ὡς οἱ ἀπαξ μὲν η̄ καὶ δις, μέτρια δὲ καὶ ἴδιᾳ πλημμελήσαντες
καὶ οὐκ ἵκ μελέτης, ἀλλὰ κατὰ συναρπαγὴν καὶ ἀπρονοήτως, οὗτοι
15 συγγνώμης μεταμεληθέντες ἀξιωτίοι, οὐχ οἱ τὰ κοινὰ ἀνατρέψαι σπου-
δάσαντες, οὐχ οἱ πολλῶν πόλεων ὀλετῆρες, οὐχ οἱ τὴν κακίαν ἀρε-
τὴν ολόμενοι, οὐχ οἱ μυρίων θανάτων παραιτίοι, οὐχ οἱ μεταμέλεισαν
φ. 157* σίρωνευόμενοι παραι|| τητέοι. "Απαγε τῆς τοιαύτης θεσμοθεσίας.

Σύ γε οὐ τοσοῦτον ἐπὶ τῷ ἀπειλουμένῳ μόρῳ ἄχθη ὅσον ἐπὶ τῷ
μὴ σχεῖν σε εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὰ δυσεσθῶς ἵφ' ἡμῖν μελετηθέντα σοι
καὶ ὅτι οὐ πολλοὺς ἐπεισακ τὴν ὄμοιάν σοι ἐλθεῖν ὄδὸν καὶ διαδόχους
20 καταλιπεῖν τῆς σῆς μοχθηρίας τοῖς ἴδιοις ἀντιπράττοντες δεσπόταις
καὶ τῶν εὖ ποιησάντων κατεπικρομένους. Δέεσαι τοῦ ζῆν, οὐχ ὅπως
διὰ μετανοίας ἀφεθῇ σοι τὰ πλημμελήματα, ἀλλ’ ἐλπίζων καιροῦ
εὐστοχῆσαι τὰ ἡμέτερα καιρίως λυμήνασθαι, τό γε νῦν εἶναι ἀποτυ-
χών. Πολλοὺς γὰρ ἐλπίδες ἀγαθαὶ πρὸς γῆρας μετὰ πενίας παρέπεμ-
25 φαν, σκιαίς ὄντεράτων δελεαζομένους. Ταῦτά σε ἀνιψι, ὑπεροπτευτά,
οὕ σοι τὸ τῶν προτέρων μεταμέλειν.

Εἰπερ, ὡ ἐμβρόντητε, τί μέλειν σοι οὐκ ἦν ὡς τῷ Προμηθεῖ, ἔδει
σοι γοῦν τὸ μεταμέλειν προείναις ὡς καὶ τῷ Ἐπιμηθεῖ, ἵνα κάπι
σοι ἐπάδηται Μαζίκας Προμηθεὺς ἀεὶ μετὰ τὰ πράγματα.

30 Τέχρην, εἰ σὺν ἀληθείᾳ κατεγίνωσκες σεαυτοῦ, τοῦτο ἐμφανὲς
ποιῆσαι πρὶν τῆς τύχης πειράσσασθαι, πρὶν τὸν κύβον ἀναρρίψαι, πρὶν
ξὺν τοῖς πολεμίοις διὰ μάχης θρασυνθῆναι ἡμῖν ἐλθεῖν, πρὶν ἡττηθῆ-

3. δετ 9. κρήθοι 16. παραιτέοι 20. ἀντιπράττοντες
22. αφεθῆναι 23. λυμήνασθαι 25-26. ὑποροπευτά 26. τῷ
28. κάπι 29. ἐπάδηται 30. ἐχρήν συναληθεύει 29. ἀναρρίψαι

ναι, πρὶν νῶτα δοὺς ἀποδρᾶναι, πρὶν εἰς ἔτερους || ἀπιδεῖν προεπε- φ. 157· φευγώς, πρὶν εἰς ἡμές χείρον παραδοθῆναι. 'Ἄλλ' ἡνίκα τοῖς ἀντιπάλοις συνών τροφῶν ἐπλήρους, στε αὐτοῖς συνεδρούλευες γενναίως φέρειν τὰ παρόντα, ἀνδρειῶς ἀγωνίζεσθαι, μεμνημένους τῆς πάλαις αὐτῶν θιούριδος ἀλκῆς καὶ μὴ βουλεσθαι χείρους ἐλεγχθῆναι τῶν ἑαυτῶν μέγ' ἀλκίμων προγόνων, δι' ἐλπίδος ἦν σοι καὶ ἔτερα φῦλα καθ' ἡμῶν ἀνεγείρας τὴν εἰρήνην παρασπονδήσαντα, τηνικάδε μεταμελητέον σοι καὶ τοῖς βασιλικοῖς ἔχεσι προσδραμητέον, ἐλεόν τε ἔξαιτητέον, οὐπερ τυχόν οὐκ ἀν ἀμοιρήσειας, οἴτε περ καὶ ἔτεροι πλείστοι ὠδὶ πράξαντες φιλανθρώπων ἡμῶν ἐπειράθησαν. Νυνὶ δὲ πάντων σοι περιστρεθέντων, πάντων ἐκποδῶν γενομένων, καὶ μόνος ἀπολειφθεὶς, μεταμελεῖαν ὑποκρίνη, κροκοδεῖλου δάκρυα προχέων. Οὐκ ἥδη σοι καὶρος ἀφέσεως, οὐ συμπαθείας, ἀλλὰ βασάνων, ἀλλὰ ἐκδικήσεως, ἀλλὰ θανάτου. Παρῆλθε σοι ἡ πανήγυρις τοῦ βίου, τὰ ἐν "Ἄδου κολαστήριά σε περιμένει, ὅπερ μὴ βράδυνε.

15

Σκεψώμεθα δὲ καὶ ἄλλως, εἰ βούλει, ἀκριβεῖς διαιτηταὶ τῶν πραγμάτων γενόμενοι, εἰ σοι φιλανθρώπως τυχὸν χρησόμεθα, τὸ ζῆν σοι δωρησάμενοι. || Ποίαις ὁφθαλμοῖς ὄψόμεθα τὰς διὰ σὲ ἀναριθμήτους φ. 158· χήρας τὰς πενθούσας τοὺς ἴδιους συνεύνους, τὰς κοπτομένας, τὰς παρειὰς ἀμυσσούσας. Πῶς ὑποίσομεν τῶν ὄρφανῶν τὰς οίμωγάς, τῶν μητέρων τὰς ὄλολυγάς, τῶν πατέρων τοὺς θρήνους τοὺς μύχιον βρύχοντας καὶ ἄλλων οὐκ ὄλιγων τὴν ξυναυλίαν: Πῶς ἀναστείλωμεν τοὺς ρύακας τῶν αὐτῶν δάκρυων, παραμυθήσομεν τὴν λύπην, πῶς ἀνακουφίσομεν τὸν δύχον τῆς ἀθυμίας, σὲ ἀτιμώρητον παρέντες; Οἱ γὰρ παρ' ἔτέρων δυετυχήσαντες καὶ εἰς πείραν κακῶν ἀλθόντες μιᾶς παραμυθίας ἀπρίξ ἔχονται καπ' ἔκσινης σαλεύουσι, τοὺς βλάψαντας τιμωρουμένους ἰδεῖν καὶ τὰ παραπλήσια φέροντας.

Προσέτει καὶ πῶς τοὺς καλῶς διαθεμένους ἐν ταῖς πολιτείαις νόμους τιμᾶν δόξαιμεν, τοὺς παρανομοῦντας οὐκ ἀμυνόμενοι; πῶς δὲ ταῖς πόλεσιν εὐνομίαν παράσχοιμεν, τοὺς δημεγέρτας παρατρέχοντας; πῶς 30 τὰ καλὰ ἐπίδοσιν λάβοι τῶν φαύλων οὐ κολαζομένων; ὅπως τε φιλο-

1. ἀποδράναι 2. χεῖρα ^{σύν} 6. μεγαλκίμων 15. παραμένει
20. ὑποίσομέν 22. ἀναστείλω μὲν 23. παραμυθήσομέν 24. ἀνα-
κουφίσωμεν 26. κἀπ' 30. τιμῆν δόξαι μὲν παπαράσχοιμεν

δίκαιος βασιλεὺς ἐγὼ λογισθεῖν, σὲ ποιῶν καὶ φόνου ἀπαλλάττων; Πάντα ἡχήσεται, πάντα φύρδην, πάντα κυκεῶν ἐν βραχεῖ γένοιτ' ἄν, σοῦ ἀπολυθέντος. Τί σε ἱργάσομαι; πῶς σοι χρήσομαι οὐκ οἶδα.

Μή μοι τὸ γῆρας πράτεινε καὶ ὡς πέμπελος ἀνὴρ οὐδέναται βλάψαι.

φ. 158^a || Προθυμίᾳ γάρ καὶ ἐν γέρουσι παρέπεται κάν ταῖς ἀνάγκαις πᾶς
6 γέρων ἔστι νέος κάν τοῖς χείλεσιν ἢ τῶν λόγων πειθώ ικάνοι. Θάνα-
τον τούνυν δικαιίως καταψηφίζόμεθά σου, καὶ πρὸ ἡμῶν οἱ νόμοι ὅν
ἡμεῖς ξεροι καὶ δικασπόλοι, δῷρον εἰδῆς ὁσσον φέρτερός εἰμι σέθεν,
10 στυγεῖ δὲ καὶ ἄλλος ίσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἀντην. Μὴ
ἀγαξιοπαθεῖν ὑποτοπέσσης. Οὐ δεινὰ γάρ πάσχειν δεινὰ τοὺς εἰργα-
μένους. *Αξια οὖν ὅν ἐπραξας ἀπολήψη. Οίκτείρω τὸ ὁμοφυές, ἄλλὰ
τοῦ δικαίου μᾶλλον ἀντέχομαι.

'Ἀρκεῖ ταῦτα' σύνοιδα γάρ τοῦ μέτρου ἐκπισών, ἀλλ' οὐ χρὴ
15 μέτρον φυλάττειν πρὸς τοὺς ἀμέτρως πλημμελήσαντας, οὐτ' ἐν τοῖς
ἀτάκτοις καὶ ἀκόσμοις τάξιν λόγων καὶ εύρυθμίαν ἐπιζητεῖν.

'Απόστηθι τοίνυν ἀπ' ἐμοῦ, ὡς παγκάκιστε. 'Ἐρρε, κακὴ γλήνη.
Μεῖζων ἡ ἀμαρτία σου τοῦ ἀφεθῆναι σε.

Λάβετε αὐτὸν, ὑμεῖς οἱ δῆμοι· τιμωρήσατε καὶ ἀνηλιεῖς βασανί-
σατε· μεληδὸν αὐτὸν κρεουργήσατε· βρῶμα τοῖς κυστὶ παράδοτε οἰω-
20 νοῖσι τε πᾶσι· τῶν θυρίων τὰς κοιλίας τάφον ἔχέτω· οὐ γάρ δοιον εἰς
γῆν κατορυχθῆναι, ἵν οὐρογγίοις καὶ ἀνθρωπίνοις αἷμασι κατέχρανε.

φ. 159^a

|| Ἐπίγραμμα γνωμικόν.

Τοῖσι κακῶς ῥέξασι δίκης τέλος οὐχὶ χρονιστὸν
οὐδὲ παραιτητὸν, καὶ εἰ Διός ἔχγονοι εἰεν.

25

Ἐτερον γνωμικόν.

Ola τ' ἀνὴρ ῥέξει, τοῖον τέλος αὐτὸν ἔχανει.

5. προπροθυμία 5. καν ικάνει 6. παῖς καν Τὸ δικαίως) ἐν
τῇ φᾳ 8. δῷρον Ὁμήρου Πλιάδος Α 185 x. f. 9. δάλλως ίσον 14. οὐτ'
17. ἀφεθεῖναι 21. κατεχράντη 23. Πρβλ. Αθηναϊν Ποικιλ. Ιετορ. Γ' 43.
παραίτητον

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ.Π. 2006

|| Μελέτη.

φ. 160.

Τίνας ἀν εἶποι λόγους Μαζίππας, μετὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὸν πόλεμον κρατηθεῖς ὑπὸ τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως Πέτρου καὶ μέλλων φονευθῆναι,

Οἶδα μὲν, οἶδα, ὡς μεγάλα τε καὶ ἀσύγγνωστα τῇ μεγίστῃ σου προσκέκρουν καὶ βασιλεῖς ὡς τε μηδὲ στόμα διᾶραι ἔχειν καὶ παρακλήσεως λόγους ἀφιέναι, ὁ τοῖς πληυμελήσασιν οὐ τὸ τυχὸν παραμύθιον καὶ πρὸς σωτηρίαν ἐλπίς. Φύσει γάρ τοῖς ἀτίμοις λόγων οὐ μέτεστι. Διὸ τὰς ὅμεις ὑπ' αἰσχύνης τῇ γῇ ἐπερείσας, τοῦ συνειδότος ἐλέγχοντος, ἀνακῦψαι οὐ δύναμαι καὶ τὰς σὰς ἀντοφθαλμῆσαι προσηνεστάτας κόρας. Νέφος γάρ μου ἀθυμίας τὸν νοῦν ὑπελθὸν εἰς πολλὴν σκοτόματιν περιήλασεν, αἱ αἰσθήσεις δέ μου ξύμπασαι οὐδὲν ἀμεινον τεχροῦ εἰσὶ διακείμεναι, πλὴν δοσον αἰσθάνεσθαι τῶν ὧν διεπράξαμην θεινῶν καὶ ἀλγεινῶν τῶν ὃσων οὖπω προσδοκωμένων μοι· οἱς διμηλῆσαι με δέον, ἀντιποίνοις τῶν ἀφρόνως, μᾶλλον δὲ δυσσαβός τολμηθέντων μοι.

Πᾶσα οὖν μοι περιαιρεῖται ἐλπίς, μείζω συγγνώμης παντάπαισι δράσαντι. Θείων νόμων ὄλιγώρως ἔσχον, ἀπειργόντων δεσπόταις τε καὶ εὐεργέταις ὄπως δηποτοῦν ἐπεμβαίνειν καὶ ἐναντία ἐκείνοις φρονεῖν· ἀνθ' ὧν καὶ πολέμιον πρώτιστον θεὸν τὸν || παντεπόπτην, οἷμοι, ὑπ' ἀνοίᾳς φ. 160. κακλήρωμαι, δις με τὸ τοσούτοις τε καὶ τηλικούτοις χαλεπωτάτοις καὶ ἀφορήτοις προσομιλῆσαι πάθεσιν εὖ μάλα ἐν δίκῃ παρακεχώρηκεν.

"Ἐρημος ἀγγελικῆς συμμαχίας καὶ πάσοις ἄλλης τῶν Ἀσωμάτων ἀρωγῆς ἀπελείφθην ὡς ἀντίθεος καὶ πέρπερος παλαμναῖος. "Ανθρώποι με μυσάττονται καὶ ὡς δυσάντητον κακὸν καὶ ἀποφράδα ἀποστρέφονται καὶ οὐδὲ ίδειν με τὴν ἀκοῦσαι τὸν πρὶν περισπούδαστον ἔνεχονται, μήτοι γ' ἔντυγχάνειν καὶ φωνῆς ἡμετέρας ἐπαίσιν. Καὶ γε τίκος· θηρίων γάρ ἀγριωτάτων καὶ αιμοδόρων δίκην κατ' αὐτῶν ἐμμανῶς ἔκινθην, μυρίους αὐτῶν ἔργον ξίφους καὶ πυρὸς παρανάλωμα παρασκευάσας γενέσθαι. Πόλεις ὅλαις καὶ κῶμαις συγνατεῖν δι' οὐδὲ ἀνασκάφησαν· γυναικες χῆραι δι' οὐδὲ κατελείφθησαν· παῖδες, πατέρων

6. διάραι 9. ἐπέρειδας 10. ἀνακύψαι 12. δέ τε μού 13. εἰσὶ^{τηλεστίας}
19. ὄπως δηποτοῦν 20. πρότιστον 24. ἀφρόγης 24-25. δυθρωποι μὲ

τε καὶ μητέρων ἀπορρίγνιοθέντες τὴν ἐρημίαν αὐτῶν μετὰ πολλοῦ
κωκυτοῦ ὄλοφύρονται· γονεῖς, τέκνα καὶ συγγενεῖς τοὺς οἰκείους οἰ-
κτρῶς ἀποστέρονται· καὶ, ὡς ἔπος, Ἰλιάς κακῶν συνερρύη, πάθη τ'
ἴκεινα καὶ ξυμφοράς ἀρριφάτους τὰς τὸ Ἰλιον πάλαι ποτὲ περισχού-
5 σας οὐ ράψωδούτος μου καθ' Ὁμηρον, ἀλλὰ δόλοισι κακομηχάνοις
φ. 161· ἀνθρώποις ὄμορφοίσι || καὶ Τριάδος συλλατρευταῖς ἐπαγγάγοντος καὶ
πολλὴν πολεμικὴν φλογὰ ἀναρριπίσαντος.

'Αλλὰ τί διεὶς μοι καθ' ἔκαστα ἐπιξένει τὰ ἀ μοι κεκακούργηται,
ἔμαυτον μὲν τῇ τούτων ἀφηγήσαι καὶ τῇ εἰς νοῦν ἀναλήψει ἐξ οἰων εἰς
10 οἰα μιταπέπτωχα ἐκτήκων καὶ πυρπολῶν τὴνδε σου [τὴν] βρασιλικω-
τάτην μεγαλόνοιαν εἰς ὄργὴν πλείσνα καὶ κότον παφλάζοντα ὑπεκκαίων,
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τέλει καύτῃ παρεδρεύοντας, ναὶ μὴν καὶ
τὸν σύγκλυδα καὶ περιστάμενον δῆλον ἐπ' ἐμοὶ ἴρεθίζων, μικροῦ δεῖν
σπαράξαι με τῇ ἀνασκινδυλεύσασθαι ὄργωντα καὶ προθυμούμενον.

15 "Αλλως τε καὶ τὰ αἰσχρὰ καὶ παγκάκιστα ώς θέμις μὴ πράττεοθαι,
οὐτῷ τοι καὶ λέγεσθαι ἀηδές τε καὶ ἀνόσιον εἶναι μοι δοκεῖ. Περι-
στέλλειν τε γάρ χρὴ τὰ σιωπῆς ἄξια καὶ, ἵτερων διηγουμένων, τοὺς
κύτοχειρας ἐρυθριάν προσήκει. "Αλις οὖν μοι τῶν τοιούτων λόγων
εἴθε μηδὲ τούτων εἰς μνήμην ἐλθεῖν ἀναγκασθῆναι καὶ πολὺ τούτων
20 πρότερον τὴν γῆν μοι χάναι κάμε τοῖς αὐτῆς μυχαιτάτοις κόλποις
Ζῶντ' ἔτι εἰςδέξαιτο, πρὶν δῆλον δὲ εἰς τόδε κακοῦ κατολισθῆσαι
καὶ φέκτην ἀνοσιούργημάτων ἀναφρανῆναι με ἀ μηδὲ φαντασθῆναι μ'
φ. 161· ὕφελον. 'Ἐπει τὸ δέ μοι ταυτὶ πέπρακται, τῆς τύχης μοι ||
φθονούσης, πολὺ λῶσον τὴν τὸν δυσκλεῖδην καὶ δυσώγυμον βίον ἐκτετρ-
25 ξεύθαι τῇ Ζῶντά μ' ἀπαγθῆναι καὶ τῇ ἡμετέρᾳ θεοεικέλῳ μορφῇ
ἀντιπρόσωπον στῆναι, λόγον τῶν ράδιουργημάτων εἰςπραττόμεσίον καὶ
δίκαιας ὑπέχοντα ἐφ' οἷς ἔκὼν μὲν, ἀλλ' ἐν παροινίᾳ καὶ δικαίου παν-
τὸς ἐπέκεινα ἐπλημμέλησα, τὸν ἔσχατον κύβον κατ' ἔμαυτοῦ φίψας.

Παύσομαι τὰ τοιαῦτα ἐκτραγψθῶν, ἵνα μὴ δόξω τοῖς ὅμοις ἐπιν-
30 τρυφῶν ἀτυχήμασιν. 'Αλλὰ τί πάθω; ποῖ δὲ καὶ τράπεωμαι; ποίαν
ἀκοὴν, ποίαν δὲ λαλίαν ἀναρρήξαιμι; 'Ο νοῦς ἐλιγγιᾷ, τὸ φωνὴν ἔσβε-
σται, τὸ γλῶσσα κεκράτηται αὐανθεῖσα, τῆς φυσικῆς ἰκμάδος τῇ κα-

1. αὐτῶν 4. ποτε περιεχούσας 7. ἀναριππόδαντος 8. κα-
κούργηται 12. κράτη 18. ἐρεθριάν 19. μηδὲ μύχε-
τάτοις 21. δηλονότι 22. ἀναφανῆναι 26. φαδημιουργημάτων

μίνῳ τῆς σφοδρᾶς ἀθυμίας τελεον ἀπομαρτυρίους. 'Ω; ἀσκός ἐν πά-
χνῃ ἔγενόμην ὁ τάλας. 'Η οὐχ ὄρατε τὴν βίνα ὡς ὄξεια, οὐ τὸ
ὄμμα ως ἀλαπαδνόν; οὐ τὰς γνάθους ως συμπεπτώκασιν, οὐχ ως
διερρύην πᾶς; οὐχ ως αἰδωλον περιέρχομαι, τοῦ πνεύματος ἐκλιπόν-
τος; Ζητῶ τὸν παρακαλοῦντα καὶ οὐχ εὑρίσκω, εἰς τὰ δεξιὰ ἐπι- 5
βλέπω καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπιγινώσκων με. Θεός ωργίσθη καὶ πάντες
ἐπ' ἐμοὶ δυσμενεῖς. Βαστεί; εὔρυκρείων Πέτρος χαλεπάνει, καὶ πάν-
τες οἱ φίλοι || μοι ἐκποδών. Δυσμενοῦς ἐπειράθην τῆς τύχης καὶ πάν- 10
τες με ἀποστρέφονται. Οὐκ ἔχω τὸν συναχθησόμενον καὶ παραμυθίαν
τινὰ πειρώμενον ἔξευρίσκειν. 'Ανθρώπων συνηγορίαν ἐπιζητεῖν δια-
νοοῦμαι, ἀλλ' ἀναπολῶν πάντας ἡβηδὸν παρ' ἐμοῦ ἡδικήσθαι τὰ
καίρια, οἴστοῦ οἰκτρότερον τοξευθέντας, συγχαλύπτομαι. Οὐτώς σφο-
δρῶς κατ' ἐμοῦ ἐπνευσει τὸ δαιμόνιον, ως μηδὲ κόρον τῶν εἰς ἐμὲ
λαμβάνειν ἀτυχημάτων, οὗτε μὴν μέτρον εἰδέναι. 'Αμέλει ἀπαντα-
χόθεν ἀμηχανῶν τίνα πόρον ἀπαλλαγῆς οὐκ ἔχω μαθεῖν. Μία δή μοι 15
ἄγκυρα ἵερά τῆς σωτηρίας περιλείπεται, τῆς ὑμετέρας ἀγιωτάτης
βασιλείας τὸ συμπαθὲς καὶ πρὸς τοὺς ἡμαρτηκότας εὐίλατον. Διὸ καὶ
πρηνῆ ἐμαυτὸν προξουδίζων καὶ τῶν σεβασμιωτάτων τοῦ θεοφρου-
ρήτου σου κράτους ποδῶν ἀπτόμενος καὶ τούτους γε περιπτυσσόμενος,
ώς ἡ πόρνη ἔκεινη τοὺς ἀχράντους τοῦ Κυρίου πόδας, ἀντὶ τοῦ ἔκει- 20
νης μύρου τοῖς ὄχεστοῖς τῶν δικρύων μου τούτους γε καταβρέχω,
δέομαι δὲ οἰκτρῶς καὶ πάνυ γουνάζομαι. Οἰκτειρόν με τὸν σόν ποτε
δοῦλον, νῦν δὲ ἀποστάτην καὶ τῆς σῆς βασιλείας ἐπίβουλον καὶ
ἀντάρτην. Μὴ παρίδης δέησιν ἔλεεινὴν, ὡς δέσποτα βασιλεῖ; || ἀνδρὸς φ. 162⁶
πολλὰ μὲν φαῦλα καὶ θεομισθή κατὰ τῆς ὑμετέρας δυναστείας καὶ 25
τοῦ ὑπὸ χείρα αὐτῆς λαοῦ σκευωρήσαντος καὶ κομιδῇ κακομηχάνως
συρράψαντος, ἥδη δὲ ὄμολογοῦντος ἐν παρρησίᾳ τὴν ἀμαρτίαν καὶ
μεταμέλει φολλῷ χρωμένου ἵφ' οἰς ἐπραξεν ἀνομήμασι. Τίμησον τὸ
τῆς μετανοίας ἀξίωμα τῇ ἀφίσει τῶν ἴμων παραπτώσεων, ἦν οἱ τῆς
ὁρθοδοξίας θεοδίδακτοι παιδεῖς θείον δῶρον πρεσβεύοντες τοῖς πάσιν 30
ἀνακηρύκτουσιν, ἡς δίχα οὐδὲ εἰς ἀν ζεώθη, ἀπαξιπάντων ταῖς
ἀμαρτίαις περιελουμένων καὶ σειραῖς ταῖς οἰκείαις περισφιγγομένων.
Ζήλωσον τὸν φιλάνθρωπον ἴμων σωτῆρα, ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν

2. βίνα 10. πειρόμενον ἐξ εὑρίσκειν 11. ἡδικεῖσθαι. 13. μηδὲ
16. ὑμετέρας. 18ε καὶ σ. 202, 22 22. οἰκτειρόν σὸν ποτὲ

χαλέσαι ἐπὶ γῆς διὰ σαρκὸς ἐπιδημήσαντα καὶ ὑπὲρ λαοῦ ἀνόμου σταυρὸν ὑπομείναντα καὶ θάνατον ἐπονεῖδιστον· δις, καίτοι Ισχύων πάντας διὰ ψιλοῦ λόγου ἀρδην ἀπολέσαι, πᾶν τούναντίον πεποίηκεν, ὑπὲρ αὐτῶν λιτὰς τῷ πατρὶ προσάγων, ἵνα μὴ στήσῃ αὐτοῖς τὴν 5 ἀμαρτίαν καὶ αὐτάνδρους εἰς πέταυρον Ἀδου ψυχολέθρως καταγάγῃ.

Λάβε μοι, ὡς Ιμεροέστατε, κατὰ νοῦν καὶ πολύαθλον ἔκεινον, τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, ταῦτὰ τῷ διδασκάλῳ καὶ διεσπότη λιτά-
φ. 163α ζοντα ὑπὲρ τῶν λιθαζόντων || Ιουδαίων, οὐχ ἦκιστα δὲ καὶ Μωϋσῆν τὸν θεοπέσιον καὶ θεόπτην, οἷα ἀνθ' οίων καὶ ἡλίκα παρὰ τῶν ἀγνω-
10 μόνων Ἐβραίων ἀνεχόμενος ἐπασχε, δι' οὓς καὶ ἐκακώθη παρὰ τῷ θεῷ καὶ γῆς τῆς ἐπαγγελθείσης δι' αὐτὸ τοῦτο ἐστέρηται, μακρόθεν ἔκεινην καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ ὅρους μόνον περιβλέψαι συγχωρηθεῖς· ἀλλ' οὐ διελειπεν ὑπὲρ αὐτῶν λιτὰς τῷ θεῷ ἀναπέμπων καὶ πάντα πράκτως φέρων τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἐνεκα.

15 'Αλλὰ τί χρή μοι πλῆθος μαρτυριῶν, ἔξὸν τῇ ἐμπειροτάτῃ καὶ πολυμαθεστάτῃ διανοίᾳ τῆς βασιλικῆς ὑμῶν μεγαλειότητος ἐκ πολλῶν μυρία ἀναλέξασθαι, ἀπερ ἐγὼ τέως παρατρέχω, ή τὸ μῆκος τοῦ λόγου εὐλαβούμενος ή συγκεχυμένος τῷ πάθει τὴν γνώμην.

16 'Αξιῶ μοι συγγνώμην γενέσθαι κατὰ τὸν τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν νόμον. Αἰδέσθητι, βασιλεῦ κράτιστε, ταυτηνὶ τὴν πολιάν, τὴν ἱφύβριστα πάσχουσαν· τίμησον αὐτὴν ἢν ἐγὼ ταῖς ἀτόποις κατήσχυνα πράξει. Μὴ χρένης τὰς ὑμετέρας βασιλικὰς χεῖρας τῷ ἐμῷ αἴματι· μὴ μου θάνατον καταδικάσῃς, εἰς ὃν ὁ μῆκιστος τοῦ βίου μου χρόνος καὶ τὸ βαθύτατον γῆρας δσον τάχιστα κατάξαι μὲν ἀπειλεῖ. Νεκρός είμι ἐμ-
φ. 163β ψυχος καὶ τάφος κινούμενος, τῷ ἀναπνεῖν || μόνον ἔκεινων διαφέρων.

20 'Εασόν με, δέσποτα, ζῆν, εἰ σοι πρὸς γνώμης τοῦ θανάτου ἀλγεινό-
τερα ὑφίστασθαι· οὐ γὰρ πεπαίδευμαι φέρειν τὰ λυπηρὰ τῷ μήκει
τοῦ χρόνου, ἵπει τὸ τὴν συμφορὰν ἀνωθεν συμπροελθεῖν εἰς παραμυ-
θίαν ἀρκεῖ, καὶ τὸ τὰ εἰωθότα πεπονθέναι νουθεσία πρὸς τὸ καρτερεῖν
30 καθισταται, η δὲ κκινότης ἔχει τὴν ταραχὴν καὶ τοῖς παθοῦσι τὸ τῆς προεβολῆς ἄηθις σείει τὰς γνώμας. Ή ἡμέρα νῦν εἶναι μοι δοκεῖ· ἀμυδρὰν ἔχει τὰ ὥτα τὴν λύπην, διὰ δὲ τῶν ὄμμάτων ὁξεῖά τις ὁδύνη
κάτεισιν εἰς τὴν καρδίαν. 'Ἐπικάμφητι τοίνυν, ἐν ἐλεεινῷ τῆς ψυ-
ψῆς καταστήματι ὄρῶν με συνεχόμενον. Διὸ καὶ μὴ μὲ τις οἰέσθω

5. κατάγηρ 16. ήμῶν 31. ἀπθὲς νύκτα 32. ὁξεῖα 34. με τις

φιλόζωον, τὸ ξῆν παραιτούμενον· πολλοῦ γε καὶ διεῖ· ἀλλ' οὐα μᾶλ-
λον κολάζωμα: καὶ τὴν καρδίαν ὁδηγῶμεται, τέ τε πρότερον λαμπρὰ
καὶ ἔρθοντα ἀγαθὰ τὰ θεόθεν τε καὶ πάρεξ τοῦ ὑμετέρου ἀφθίτου
σκήπτρου ἐπιδιψήλευθεντα μοι ἀναπαριπέχοντας καὶ δι' ἀπέκτοντες ἡδό-
μην γλώττην; μοργανήντας καὶ ὄλεθροδεξίμων προσφωνούμενος, καὶ τὰ
νῦν περιστούχοντάς με δαινάκας καὶ ἀρόρητα χτυγήματα σύν ἀδακρυτὶ⁵
βίηγούμενος, τραγῳδὸς αὐτὸς ἐμαυτοῦ γενόμενος, πρὸς δὲ καὶ καιρὸν
ινα λάβω μετανοίας, τοῖς δάκρυσιν διώς; || ἀπαλεῖψαι δυνηθε τῶν φ. Ιητ-
ἀνωμάνων μον τὰ πλάθη, ὑπὲρ πάντας ἀνθρωπὸν ἡμαρτηκώς, σωτη-
ρίας τε καὶ συμπαθείας ἐμαυτὸν ἀνάξιος λογιζόμενος, δέτε δὴ πλεί-
στων δι' ἡμέτερον λατρευτῶν Ιαδὸν κατασφαγίτων, ἀτέρων τε
μυρίων κακῶν ἀναφράνετων καὶ κινδύνων ἀπηρτημένων ἐκ τῆς ἐμῆς
ἀπονοίας καὶ τοῦ παρέρρονος λογισμοῦ.

"Ελαθί μοι, ἅγιε βασιλεῦ· χρέτησον τοῦ δικαίου θυμοῦ· χάρισαι
μοι τὸ ζῆν. Τοῦτο γέρε ἔχει ἐση πεποιηκώς, ἐμὲ μὲν μεῖζοι καὶ χει- 15
ροι τοῦ θανάτου, ὡς ἐφθην εἰπὼν, περιβαλεῖς βασάνοις, σαυτὸν δὲ
πολλῷ πλέον εἰς πᾶσαν τὴν περίγειον ληῆν ἀντὶ τῶν ὄντων ἵστησας
τρόπαιών τε καὶ θριάμβων περιδόξον καὶ μακαριστὸν ἀναδείξεις. Αἱ
γὰρ κατὰ κόσμον ἀρχαὶ καὶ τὰ κατ' ἔχθρων τρόπαια πολλάκις καὶ
τοῖς ἀγενέσι, κακοῖς τε καὶ ἀνάνδροις παρὰ τῆς τύχης προσγίνονται· 20
τὸ δὲ τοῖς κρατηθεῖσιν ή ἀλλως πως πλημμελήσασι συμπαθῶς καὶ
ἡπίας φέρεσθαι οὐ πρὸς τοῦ τυχόντος, ἀλλὰ φυγῆς φιλοσόφου καὶ
εὐγνώμονος, εἰδίνας εὖ μάλα τὰς ὁξυρρεπεῖς τῆς τύχης μεταβολὰς
καὶ τὸ συμφυές καὶ ὁμόφυλον οὐκ ἀπανταίνομένης, ητίς καὶ τὴν
ἔχθραν μέχρι νίκης οἴδε φυλάττειν, τῶν ἔχθρων δὲ οἱ περτερήσασα φ. 161c
καὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν κυρίᾳ γενομένη, μήνιδος ἀλογεῖ, πολὺ τὸ 26
φιλάνθρωπον περὶ ἐκείνους δεικνύουσσα. Ἐγὼ, δέσποτα, εἰ μὲν παρὰ
τοῦ ὑμετέρου ἕιρους θάνατον λαβὼν τῶν τῆς ἀπαλλαγείην, λόγισαι
τὰ ἴντεῦθεν. Η ἡ ἀγιωτάτη βασιλεία στερηθήσῃ(;) τῶν θειαζόντων
αὐτὴν ἐπει τῇ ἡμερότητι καὶ τῇ περὶ τοὺς πλημμελήσαντας συμπα- 30
θεῖς. Οἶμαι δὲ οὐχ ἀμαρτεῖν εἰπὼν ὡς ἐγὼ μὲν κινδυνεύω περὶ τοῦ
σώματος, ή δέ σου βασιλεία περὶ τῆς δόξης. Προσέτι δέδοικα μή τι
καὶ τὸ θεῖον αὐτῇ χαλεπήνη, τὴν "Ἄφετε καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν

2. κοιδέφμαι δύνηφμα 8. δυνηθώ 14. Ιλαθί 17. περίνειον(;) 29. θειασόντων 33. χαλεπήν

ἴντολὴν παρωσαμένη. Είτα καὶ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἔτερόν τι τοιοῦτον συμβαῖη, οἷα δὴ φίλει συμβαίνειν (τοιαῦτα γὰρ τὰ ἀνθρώπινα, πλείσται τοῖς κακοῖς τὰ καλὰ ἀνακεκραμένα κεκτημένα), καὶ τινες, τὸ παρά-
 5 βολὸν τῆς ἐμῆς γνῶμης, ζηλώσαντες, εἰς ἀποστασίαν ἀποκλίνοντες, ἐφ'
 φ ἀν καὶ θαρρεῖν ἔχοντες, παλιμβούλοι γενόμενοι καὶ ως εἶπεν παλινά-
 γρετοι πρὸς τὴν μαγιστρην σου βασιλείαν ἐπιστραφοίσιν, ἀξιοῦντες συγ-
 γνώμης εφ' οὓς τούτον τούτον τούτον, ἦν ἐπ' ἐμὲ οὐκ ἐδείξω; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ-
 τοῦτο ποιῆσαι. 'Αλλὰ δυοῖν θάτερον ἔφεται, ἡ τῶν ὧν κατὰ τῆς σῆς
 φ. 165^a βασιλείας ἐμελέτησαν ἁγκρατεῖς γενέσθαι ἢ μεθ' ὅπλων καὶ μάχης
 10 καὶ μετὰ πολλοῦ φόνου τῶν ἑκατέρωθεν ἡττηθῆναι, ὡψὲ καὶ μόγις
 ἥψασπιδας γεγονότας ἢ φόνῳ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντας. Πόσοι τε δὲ
 τὸ ἤργον ως ώμὸν μυσαχθήσονται, πολὺ τὸ μίσος ἐν ταῖς καρδίαις
 τρέφοντες. 'Ο γὰρ φόβος οὐκ ἀγάπην, ἀλλὰ κότον καὶ ἀποστροφὴν
 15 τίσσειν ἀποτίχειν, ἵτις καιροῦ δραξαμένη ἀκρατῶς φέρεται, ἀμυνομένη
 τὸν δὲ φόβον ἐπὶ τῇ τυραννίδι ὑπούλως ἐθεράπευε. Καὶ οἱ φίλιαι προς-
 ποιούμενοι ἔχθος ἀναφαγδὸν ἐνδεικνύουσιν. 'Απας γὰρ κάκιστος ἐν οὓς
 20 ἀναγκάζεται, καὶ ὅποι ἀπτα ἦν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα, τοιοῦ-
 τον ἀνάγκη καὶ τὸ φρονημα ἔχειν. 'Οθεν καλῶς τε καὶ ἀραρότως δοκοῦσι
 μοι διατάξασθαι οἱ φιλόσοφοι (;) διαπέμψαντες τοὺς ἀρχοντας μὴ αὐ-
 τοὺς, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ὑπήκοον δεδιέναι βούλεσθαι παρεγγυώμενοι.

'Αλλ', ω γαληνότατε, ἀνάσχου μου ἔτι μικρόν. 'Ἐν γὰρ τούτῃ
 προσθεῖς, τὸν πλοῦν πειράσομαι ἀναστείλαι τοῦ λόγου. 'Ἀποκτενεῖς
 με; 'Αλλὰ τί ἀν σοι ἐκ τούτου πλέον; Πολέμιον καὶ τῆς σῆς βασι-
 λείας ἀντίξουν ἔσῃ τετιμωρηκώς, φρίνης ἀν, ὃ καὶ ἔτερους πλείστους
 25 τῆς ὄρμῆς ἀναστείλαι: τοῦ τοιάδε φρονετεν ἢ ὅλως πράττειν. Εἰσεν-
 φ. 165^b ἀλλὰ τουτού || πολλῷ μᾶλλον ἐπίβολος γένοιο ἐν τοῖς ζῷοι κατα-
 λιπών με, τοῦτο μὲν ὅτι οἱ πλείους ἡμερότητι καὶ λόγοις μειλιχίοις
 μᾶλλον φίλοισι προσάγοσθαι: ἢ ώμοις καὶ ὑπεροπτικοῖς ἥθεσιν εἰκειν·
 φορτικὸν γὰρ τὸ τοιοῦτον· τοῦτο δὲ ὅτι περιών ἔγωγε καὶ δυσκλεῶς
 30 ζῶν διαπρύσιος κήρυξ κατ' ἐμαυτοῦ γενοίμην καὶ οὐκ εἰς βυθὸν λήθης
 τὰ δεα μοι ἀνοσίως διεπράχθη χωρῆσειν, Ιξίητηλα τῷ πανδαιμάτορι

5. παλιμβολοι 8. ἔφεται 10. μεταπολλοῦ ἑκατέροθεν
 11. ἥψασπιδες γεγονότες 12. μίσος 13. ἀπτα 14. δοκοῦσι
 15. φᾶ 25. ἀνδατείλοι

χρόνῳ γενόμενα, στήλης δίκην ἐμψύχου ἐπὶ τὸ κοινὸν τοῦ παντὸς θέατρον διατελοῦντός μεν. Ἐῶ λέγειν, οὐαὶ μὴ μακροὺς ἀποτείνω λόγους εἰς δικαιολογίαν, καὶ πολλῶν καθαπτόμενος, διτι, τὰς τῶν συκοφαντούντων ὑφερώμενος βλασφημίας, φυγῇ τὴν σωτηρίαν κερδάναι ἐσπεύδον καὶ τῷ τοῖς πολεμίοις αὐτομολῆσαι, οὐκ ἔκείνοις χαρίζομενος ἡ φίλια φρονῶν, ἀλλ' ἵματόν τῶν ἀπηρωρημένων κιγδύνων ἀπαλλάττων, εἰ καὶ παρεκλάπτην εἰς τὸν αὐτὸν κύρτον ἐμπεσάν, τὸ τοῦ λόγους ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἀμαρτάνειν καν τούτῳ ἡ θνητὴ φύσις τῆς θείας καὶ ἀκηράτου διενήνοχε.

Χάρισαι μοι τοίνυν, ὃ ἡπιώτατε βασιλεῦ, τὸ ζῆν, ὅπως θρηνήσω τὰ κατ ἐμὲ, τοιάδε διηνεκῶς μετὰ θρηνφδίας καὶ κοπετοῦ ἐμαυτῷ διαλεγόμενος ἀΟἴδοι τῷ ταλαιπώρῳ καὶ ἄφρονι, || ποίων ἀγαθῶν φ. 166· ίσταργήθην, ποίοις δὲ κακοῖς ἰθελοκάκως προσώκειλα. Οὐκ ἴφερον σωφρόνως τὴν περιμάχητον εύτυχίαν. Νῦν ἐν τοῖς δεινοῖς τὰ δέοντα μεταμαθεῖν ἀναγκασθήσομαι, εἰ μὴ που τὸ εὖ φρονεῖν τέλεον ἀπεβλήθην. Ὁ λαμπραὶ πρότερον τύχει, ὃ ἀτυχέσταται νῦν συμφοραῖ, ὃ κυβεῖαι τοῦ βίου, ὃ παλιρρόθιος μεταβολαι. Βαθὺ σκότος περικυκλοὶ τὰ ἡμέτερα, καὶ ἀδηλία τὸ πᾶν. Τοῖς νυκτομαχοῦσιν ἀντικρυς οἱ ἀνθρωποι ἐοίκασιν. Ἀβλεψίαν νοσοῦμεν, τὰ ίν ποσὶν οὐ κατοπτεύοντες. Ὁ πλοῦτος δρακότης καὶ δόξαι ἐπισφαλεῖς καὶ ἀργαῖ εὔμετάπτωτοι· οἱ φίλοι ἀπιστοι· αἱ τιμαι μάτην· αἱ εὐποιίαι γηράσκουσαι· ἡ νεότης ἀβίβαιος· τὸ γῆρας λυπτρόν· νόσοι ποικίλαι· πάθη ἀλλεπάλληλαι· δυσκληρίαι συνεχεῖς· σκιαι ὄντερων τὰ πάντα, πρὶν κρατηθῆναι ἀφίπταμενα καὶ πρὶν ὀραθῆναι τὴν ὄψιν ἀποδιδράσκοντα. Οὐδὲν ταῦτα εἰ μὴ λῆρος καὶ γέλως πλατύς».

Ἐγώγε ίν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ἥνικα καὶ φρένες ὄπλοτέρων ἡερέθονται, καλῶς ἐμαυτὸν διψήσουν μετὰ πολλῆς τῆς περιφανείας καὶ λαμπρότητος, πίστιν τε οὐ τὴν τυχοῦσαν περὶ τὸν βασιλέα καὶ ἐμὸν κηδεμόνα ἐθείκυνον. Ἐν γῆρατι δὲ μακρῷ καὶ πώγωνι πολιφῷ, ἐν φ καὶ ἡ φρόνησις εὐσταθής καὶ φρένες πεπηγυῖαι εἶναι πιστεύονται, εἰς ἀλογίαν οὐκ οἰδ' ὅπως παρεκτραχπεῖς, μωρὰ καὶ ἀτάσθαλα ἐνεανιευταμην, καύτων τῶν νεογνῶν παιδαρίων ἀσυνετώτερα. Ὡς ἔστι ἀπιστος ὁ ἀνθρώπινος βίος, καλῶς ἐφη ὁ εἰπών. Πρὸ τοῦ τέλους μακά-

2. διατελοῦντος 4-5. κερδάναι 15-16. μὴ που - συμφοραὶ προτείνεινα ἐν τῇ φῃ

ριζες μηδένα. 'Άόρατον γάρ τὸ μάκλον καὶ ἡ τύχη ἀόριστος, οἷα καὶ ἐπ' ἔμοι ξυμβέβηκεν. Οὐδὲν τὸν Κροίσου ὅτον πρὸς τὰ ἡμέτερα. Βασιλικῶς γάρ οἰκεῖνος καὶ γενετικίως ἀγωνιστήμανος, ἦτταν ὑπέστη, ἀνθρωπίνη τύχη υρπαξμένος. 'Ἐγωγε μέντοι ἐξ οὐρίας πλέων, τῆς τύχης μοι εύροούσης καὶ ἀγαθῶν σωρείας φιλοτιμουμένης, ἐκών ιδυετύχηται, τοιούτοις κενάνυνος; θυματὸν ἐπιφρίψες, μηδενὸς δόντος ἢ ρχινομένου τοῦ κατεπείγοντος, ὥστε μου τὸ ζῆν ἀπὸ τοῦ ἑξαρτθεῖται μίτου καὶ ἐπὶ ξυροῦ οὐτασθαι. Ποῦ τοίνυν ἀναπτῶ; ποι καταρρύγω; παρὰ τίνα τράπωμα; τοσούτοις πανταχόθεν περικλυζόμενος κακοίς καὶ συμφοραῖς πιεζόμενος; Άλις τοῦ κακοῦ. 'Ἐλέους τυχεῖν ἄξιος. Καρδίαν ἀδαμαντίνην καὶ ψυχὴν σφενδαχμνίνην εἰς οίκτον καὶ δάκρυα προῦτρεψ' ἀν.

φ. 167^α Τί δὴ καὶ ὑμῖν ἐπιβλαβής τοῦ λοιποῦ ἀν οἶην, || ἀνθρωπος τεκηκώς, ἐκνευρισμένος, μόλις ὄρθούμενος, τὰ λοισθια πνέων;

Εἰρηται περαιτέρω γάρ λέγειν οὐκ ἐπιτρέπει τὰ δάκρυα καὶ μάλιστα οὐκ ἔχων τὸν λόγον ἑισθεῖται ταῖς συμφοραῖς. 'Η δὲ σὴ φιλόχριστος βασιλεία καὶ συμπαθειστήτη ψυχὴ, τῶν μὲν πλημμελημάτων μου εἰς λήθην ἐλθοῦσσα, τῶν δὲ πηγῶν τῶν δακρύων οίκτον λαβοῦσσα, εύμενη καὶ ἄξια ἐσυτῆς καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἐπαγγελίας καὶ χάριτος κατάλληλα περὶ ἐμοῦ φιλανθρώπως ἀποφηνάτω.